

דַּרְשֵׁנִי קַרְבַּתְךָ

על מי שיעורו של הרב איתן כהן שליט"א • בית הכנסת פרי מגדים, צפת • השיעור נמסר במוצ"ש פרשת ויחי, תשפ"ה

מִצְוֹת בְּקוֹר חוֹלִים

הַגְּמָרָא בְּמַסְכַּת בָּבָא מְצִיעָא אוֹמְרֵת (פ"ע"א): עַד אַבְרָהָם אָבִינוּ לֹא הָיָה זְקֵנָה. מִי שֶׁרָצָה לְדַבֵּר עִם אַבְרָהָם הָיָה בְּטֻעוֹת מְדַבֵּר עִם יִצְחָק, מִי שֶׁרָצָה לְדַבֵּר עִם יִצְחָק בְּטֻעוֹת דְּבַר עִם אַבְרָהָם. בָּא אַבְרָהָם אָבִינוּ, בִּקְשׁ זְקֵנָה, שֶׁנֶּאֱמַר "וְאַבְרָהָם זָקֵן בָּא בַּיָּמִים".

עַד יַעֲקֹב אָבִינוּ לֹא הָיָה חֹלִי, אֲלָא הָיָה אָדָם מִתְעַשֵּׂשׁ, נוֹפֵל וּמֵת. בִּקְשׁ יַעֲקֹב אָבִינוּ חֹלִי. לָמָּה בִּקְשׁ חֹלִי? רַש"י מְבִיא שְׁנֵי פְרוּשִׁים: פְּרוּשׁ אֶחָד, כְּדִי שְׂיִכַּל לְצוּוֹת לְבָנָיו לְפָנָיו שְׂיִפְטֹר, לְכַתֵּב צְוָה לְיָלְדָם. פְּרוּשׁ שֵׁנִי, רַש"י אוֹמֵר, כְּדִי שְׂהִילְדִים שְׁלוֹ יִהְיוּ לְפָנָיו. אִם הוּא יִפְטֹר בְּפִתְעָה פְּתָאוּם, אָז הַשֵּׁם יִרְחַם. כְּדִי שְׂהִילְדִים יִהְיוּ לְפָנָיו, לְכֹן הוּא בִּקְשׁ חֹלִי, שֶׁנֶּאֱמַר "וַיִּגַּד לְיוֹסֵף לֵאמֹר הִנֵּה אָבִיךָ חוֹלֵה".

יֵשׁ מִצְוֹת עֲשֵׂה דְאוֹרֵיטָא לְבָרֵךְ אֶת הַחוּלָה. כְּשֶׁאָדָם יוֹדֵעַ שֵׁישׁ לוֹ בְּשׂוֹכְנָה, מִישֵׁהוּ בְּאוֹזֵר שְׁלוֹ חוּלָה, שְׂיִלְךָ לְבָרֵךְ אוֹתוֹ. וּמִי שֶׁמְבַקֵּר אֶת הַחוּלָה מְקִים מִצְוֹת עֲשֵׂה דְאוֹרֵיטָא. הַגְּמָרָא אוֹמְרֵת (נְדָרִים מ"ע"א): כָּל מִי שֶׁמְבַקֵּר אֶת הַחוּלָה נְצוּל מִדִּינָה שֶׁל גֵּיהֶנֶם.

אִיזָה דְבַר יִפֶּה זֶה! אָבֵל בְּאַמְתָּ קֶשֶׁה לֵנוּ לְתַפְסֵת אֶת זֶה. כִּי, דְבַר רֵאשׁוֹן, אִין לֵנוּ גֵיהֶנֶם בְּכָלֵל, אָז לָמָּה לְבָרֵךְ אֶת הַחוּלָה? נְכוּן? לָמָּה לְבָרֵךְ אֶת הַחוּלָה? כְּאֵלוּ 'וְכִי יֵשׁ לָךְ הוּא אֲמִינָא שֶׁאֲנַחְנוּ נְהִיָה בְּגֵיהֶנֶם?!'. דְבַר שֵׁנִי, אֲנַחְנוּ גַם לֹא מְבִינִים בְּכָלֵל מַה זֶה 'גֵּיהֶנֶם'. לֹא מְבִינִים אֶת עֵמֶק הַדִּין שֶׁל גֵּיהֶנֶם. כְּאֵלוּ, בְּסוֹדֵךְ, מַה זֶה גֵּיהֶנֶם?

אֲזַל הַמְחִישׁ אֶת הַדְּבָר – אִם אֲנִי הֵייתִי לֹקַח קַמְקוּם שֶׁל מִים חַמִּים, מְרַתִּיחַ אוֹתוֹ, לֹקַח אֶת הַבֵּן אָדָם, קוֹשֵׁר אוֹתוֹ פֶּה עַל הַעַמּוּד, הוּא לֹא יִכּוֹל לְבָרַח. לֹקַח אֶת הַקַּמְקוּם כְּשֶׁהַמֵּים רוֹתְחִים, שׁוֹפֵף לוֹ אֶת זֶה עַל הַפְּנִים. מַה הֵייתִי מוֹכֵן לְעֲשׂוֹת כְּדִי שֶׁאֲנִי לֹא אֶעֱשֶׂה לָךְ אֶת זֶה? הֵייתִי יִכּוֹל לְבָרֵךְ אֶת הַחוּלָה פְּעַם אַחַת לְפָחוֹת? פְּעַם אַחַת! כָּל הַחַיִּים שְׂלָךְ, מַה זֶה פְּעַם אַחַת?

אֲזַל פֶּה חו"ל, לֹא אִיזָה אֲדוּמו"ר אוֹ אִיזָה רַב אֲמַר לָךְ אֶת זֶה. הַתּוֹרָה שְׂבַעֵל פֶּה, זֶה גְּמָרָא בְּמַסְכַּת נְדָרִים, אוֹמְרֵת הַגְּמָרָא: "כָּל מִי שֶׁמְבַקֵּר אֶת הַחוּלָה נְצוּל מִדִּינָה שֶׁל גֵּיהֶנֶם". אִיזָה זְכוּת עֲצוּמָה זֹאת! וְלָכֵן כָּל אֶחָד יָרִים לְפָחוֹת טַלְפוֹן. גַּם לֹא מְבַקְשִׁים מִמֶּךָ תְּלָךְ, תְּסַתּוּבֵב. לְפָחוֹת... תְּתַקְשֵׁר. לְפָחוֹת בֶּן אָדָם יוֹדֵעַ "וּוּאִי, מִישֵׁהוּ חוֹשֵׁב עָלַי, עוֹד מִישֵׁהוּ חוֹשֵׁב עָלַי".

בְּקוֹר שֶׁל הַחוּלָה מַחִיָה וּמְרַפָּא אוֹתוֹ

הַרְבֵּ וּלְזַבְּה כּוֹתֵב שֶׁשְׂאָדָם חוּלָה וּפּוֹגַעַת בּוֹ מֵדַת הַדִּין, הוּא מְרַגֵּשׁ בּוֹדֵד בְּעוֹלָם. בְּדִידוּת, בְּדִידוּת. לְמַה? אֲנִישִׁים הַתְּרַחְקוּ מִמֶּנּוּ. פְּתָאוּם מִישֵׁהוּ מִתְקַשֵּׁר, "וּוּאִי, עוֹד מִישֵׁהוּ חוֹשֵׁב עָלַי עוֹד". וּבִזְזָה בֶּן אָדָם מְקַבֵּל חַיּוּת.

וּכְמוֹ שֶׁהַגְּמָרָא בְּמַסְכַּת נְדָרִים מְסַפֵּרֵת (ש"ס), שֶׁהָיָה אֶחָד מִתְלַמְדֵי רַבִּי עֲקִיבָא שְׂחָלָה, וְלֹא נִכְסוּ חֲבָרָיו לְבָרְכוּ. פִּינּוּ שֶׁנִּכְנַס רַבִּי עֲקִיבָא אֵלָיו וּפְתַח אֶת הַחֲלוּנוֹת, וְכַבֵּד וְרִבֵּץ אֶת הַמְקוּם, לְמַחְרַת אָמַר לוֹ: "רַבִּי, הַחַיִּית אוֹתִי". יֹצֵא רַבִּי עֲקִיבָא וְדַרְשׁ: "כָּל מִי שֶׁאִינוּ מְבַקֵּר אֶת הַחוּלָה הָרִי זֶה שׁוֹפֵף דָּמִים". מִמֶּשׁ נוֹרָא – הָרִי זֶה שׁוֹפֵף דָּמִים! אָבֵל אִם בֶּן אָדָם מְבַקֵּר אֶת הַחוּלָה, נוֹתֵן לוֹ מִמֶּשׁ חַיּוּת.

וּגְדוּלֵי יִשְׂרָאֵל הָיוּ בְּאַמְתָּ מוֹסְרִים אֶת נַפְשָׁם, לְלַכֵּת לְבָרֵךְ חוּלָה, לְשֵׁאֵל בְּשִׁלּוּמוֹ, לְהַתְעַנֵּינּוּ. עַצְם זֶה שֶׁאֲתָה מִתְעַנֵּינּוּ בְּשִׁלּוּמוֹ, כְּבָר חֲמִשִּׁים אַחֲזוּ מִהַמְחִלָה הוֹלְכֵת.

לָכֵן כָּל אֶחָד וְאֶחָד יוֹדֵעַ, בְּסִבְיַת שְׂלָךְ, בְּמִשְׁפָּחָה שְׂלָךְ, אִיפֹה שֶׁאֲתָה נִמְצָא, תְּרִים לְפָחוֹת טַלְפוֹן. אֲתָה לֹא יִכּוֹל לְבָרֵךְ? תְּרִים טַלְפוֹן. אִם אֲתָה יוֹצֵא יְדִי חוֹבֶה שֶׁל בְּקוֹר חוֹלִים אוֹ לֹא יוֹצֵא, תִּשְׁאִיר אֶת זֶה בְּסִפְרִים. בִּינְיָתִים – תְּרִים טַלְפוֹן.

אֲחֵר כֶּךָ תִּשְׁאֵל 'הֵאֵם יוֹצֵאִים יְדִי חוֹבֶה שֶׁל בְּקוֹר חוֹלִים בְּשִׁיחַת טַלְפוֹן אוֹ לֹא יוֹצֵאִים?'. זֶה אֲחֵר כֶּךָ. קֹדֶם תְּתַקְשֵׁר, תִּתְעַנֵּינּוּ, תִּרְאֶה מַה הוּא צְרִיךְ. תִּתְפַּלֵּל עָלָיו. אֲחֵר כֶּךָ תְּסַתְּכַל אִם בְּאַמְתָּ יוֹצֵא יְדִי חוֹבֶה אוֹ לֹא. זֶה עוֹד שֶׁאֲלָה, תִּשְׁאִיר אֶת זֶה בְּשִׁבְלֶךְ לְפַעַם אַחֲרֵת. אָבֵל אֲנִישִׁים לֹא מְתַקְשְׁרִים אֶפְלוּ. לֹא מְתַקְשְׁרִים, לֹא מִתְעַנֵּינִים, וְבֶן אָדָם נִמְצָא בּוֹדֵד, לְבַד. וְאִין מִי שֶׁיִּתְחַס אֵלָיו. וְאִם אֶחָד הָיָה מְתִיחַס אֵלָיו, הָיָה מְמִילָא כְּבָר מִתְחַיֵּל לְהִיּוֹת בְּרִיא.

מִדּוּעַ הַסְטִיפְלֵר לֹא הִגִיעַ לְתַפְלָה

הַסְטִיפְלֵר פְּעַם אַחַת לֹא הִגִיעַ לְהַתְפַּלֵּל. אִיזָה סִפּוּר נִפְלָא זֶה! אֲנִי אוֹמֵר לָכֵם. רֹאִים בְּסִפּוּר זֶה שֶׁהוּא לְמַד שְׁלַחַן עֲרוּךְ, אֲנִי אוֹמֵר לָכֵם. לֹא הִגִיעַ לְהַתְפַּלֵּל. בְּצִהְרִים, מִישֵׁהוּ פָּגַשׁ אֶת הַסְטִיפְלֵר, שֶׁאֵל אוֹתוֹ: "הַרְבֵּ, לָמָּה לֹא בָאתָ לְהַתְפַּלֵּל? הֵאֵם הַרְבֵּ לֹא רָגִישׁ טוֹב?" אָמַר: "לֹא, רָגִישׁ מְצִינ". אֲזַל אָמַר: "לָמָּה לֹא בָאתָ לְהַתְפַּלֵּל?" אָמַר לוֹ: "תִּרְאֶה, אֲשֵׁרִי לֹא מְרַגִישָׁה טוֹב, חוּלָה, וְאֲנִי עוֹסֵק בְּצִרְכֵי חוּלָה, וּמִי שְׂעוֹסֵק בְּצִרְכֵי חוּלָה פְּטוּר מִן הַתְּפִלָּה". מְכִירִים אֶת זֶה? מַה, לֹא מְכִירִים אֶת זֶה? אֲתָה עוֹסֵק בְּמִצְוָה, וְהַעוֹסֵק בְּמִצְוָה פְּטוּר מִן הַמִּצְוָה.

וְאִיךָ אֲנַחְנוּ עֲכָשְׁנוּ עִם זֶה?! מִתְחַלִּים פְּלוּל, עִם הַאֲצָבָה. שְׂמַע, תַּגִּיד, הוּא בְּגֵדֵר חוּלָה בְּכָלֵל? אֲחֵרִי שֶׁהוּא בְּגֵדֵר חוּלָה, הֵאֵם הַכּוֹנֵה שֶׁאֲנִי פְטוּר? לֹא, מַה אֲנִי לֹא אֲתְפַלֵּל! אָבֵל יֵשׁ שְׁלַחַן עֲרוּךְ – חוּלָה פְטוּר, שְׁלוּם, זֶהוּ. אֲנַחְנוּ מְכִינִסִים כָּל מִינֵי פְלוּלִים וְהוֹרְסִים אֶת הַהֲלָכָה, הוֹרְסִים אֶת כָּל הַהֲלָכָה. לָכֵן בֶּן אָדָם צְרִיךְ לְדַעַת – אֲתָה מְשַׁמֵּשׁ חוּלָה? אֲתָה פְטוּר.

סִפְרָה בְּתוֹ שֶׁל הַחֶפֶץ חַיִּים: יוֹם אֶחָד, כְּשֶׁהַחֶפֶץ חַיִּים כְּבָר הָיָה בְּסוֹף יָמָיו, הָיָה חוּלָה וְזָקֵן מְאֹד, וְהָיוּ הַבְּחוּרִים בִּישִׁיבַת רֵאדִין בָּאִים, סוֹעֵדִים אוֹתוֹ, נִמְצָאִים אוֹתוֹ כָּל הַזְּמַן. יוֹם אֶחָד יֵשׁ תְּפִלָּה בִּישִׁיבָה, אֲזַל הֵם הִלְכוּ. פְּתָאוּם הַחֶפֶץ חַיִּים שׁוֹאֵל אֶת הַבֵּת שְׁלוֹ: "אִיפֹה הַבְּחוּרִים?" אָמְרָה לוֹ: "הִלְכוּ לְהַתְפַּלֵּל תְּפִלַּת מִנְחָה בִּישִׁיבָה". אָמַר הַחֶפֶץ חַיִּים: "זֹאת אוֹמְרֵת הַמִּצְוָה שֶׁהֵם עוֹשִׂים אִתִּי זֶה לֹא נִקְרָא מִצְוָה, אָבֵל זֶה שֶׁהֵם הוֹלְכִים לְהַתְפַּלֵּל זֶה נִקְרָא מִצְוָה?" הַחֶפֶץ חַיִּים מְאֹד כְּעַס. אִיךָ יִכּוֹל לְהִיּוֹת שֶׁאֲתָה מוֹלֵזֵל כְּבוֹז מִצְוָה חֲשׂוּבָה כְּאִשֶׁר לְמַעֲשֵׂה אֲתָה פְטוּר מִשְׂאֵר הַמִּצְוֹת? וְאִךָ עַל פִּי כֹן בֶּן אָדָם כָּל הַזְּמַן מְחַפֵּשׁ אִיזָה דְבָרִים אַחֲרִים.

הַגְּרָלָה מִי יִזְכֶּה לְהַתְפַּלֵּל יַחֲדֵי בְיוֹם כְּפּוֹר כְּדִי לְטַפֵּל בַּחוּלָה

הַרְבֵּ וּלְזַבְּה סִפֵּר שֶׁפְּעַם אַחַת רְצִיתִי לְקַבֵּל חֲזוּקָה, רְצִיתִי לְהַתְפַּלֵּל בְּיוֹם כְּפּוֹר בִּישִׁיבַת מִיר. נִסְעֵיתִי לִישִׁיבַת מִיר [אוֹלֵי זֶה הָיָה בְּחוּץ לְאֶרֶץ, אֲנִי לֹא זוֹכֵר בְּדִיק לְפִי הַשְּׂמוּת אִם זֶה בְּאֶרֶץ אוֹ בְּחוּ"ל]. אֲנִי מְגִיעַ לִישִׁיבָה, אֲנִי רוֹאֶה שְׂכַל 'הַמְזַרְח' רִיק בְּאַמְצַע יוֹם הַכְּפּוֹרִים, כָּלֵם מִתְפַּלְלִים, אָבֵל כָּל הַרְבָּנִים בְּמִזְרָח לֹא נִמְצָאִים.

אֲנִי שׁוֹאֵל אֶת הַבְּחוּרִים: "אִיפֹה הַרְבָּנִים?" אוֹמְרִים: "בְּפִנְיָמִיָּה". כָּל הַרְבָּנִים נִמְצָאִים בְּפִנְיָמִיָּה. טוֹב, עֲלִיתִי לְפִנְיָמִיָּה בְּיוֹם הַכְּפּוֹרִים. אֲנִי עוֹלָה, אֲנִי רוֹאֶה כָּל גְּדוּלֵי מִיר כָּלֵם נִמְצָאִים בְּפִנְיָמִיָּה, דְּנִים עַל אִיזָה חוּלָה, אֶחָד הַבְּחוּרִים בִּישִׁיבָה שֶׁהוּא חוּלָה. הֵאֵם הוּא צְרִיךְ לְאָכַל 'שְׂעוּרִים', לֹא צְרִיךְ לְאָכַל 'שְׂעוּרִים'. בְּסוֹף הַחֲלִיטוֹ שְׂצָרִיכִים לְאָכַל 'שְׂעוּרִים' טוֹב, אַחֲרֵי שֶׁהַחֲלִיטוֹ שְׂצָרִיכִים לְאָכַל 'שְׂעוּרִים', כָּל אֶחָד מִהַרְבָּנִים הַתּוֹכַח מִי יִזְכֶּה לְהַשְׂאֵר עִם הַחוּלָה כְּפּוֹר אוֹתוֹ בְּיַחַד כְּדִי שֶׁהוּא יִכּוֹל לְטַעַד אוֹתוֹ בְּיוֹם כְּפּוֹר. כָּל אֶחָד מֵהֶם רָצָה לְזַכּוֹת. בְּסוֹף מִי יִזְכֶּה בְּמִצְוָה הַזֹּאת שֶׁהַתְּפַלֵּל יַחֲדֵי כְּפּוֹר לְהִיּוֹת עִם הַחוּלָה הַזֶּה, זֶה הָיָה רַבִּי אֲרִיָּה לִיב מֵאֵלָיו. הוּא הָיָה מְגֹדֵלֵי מִיר, וְהוּא יִזְכֶּה בְּמִצְוָה הַזֹּאת לְהִיּוֹת עִם הַחוּלָה. מִתִּי? בְּיוֹם כְּפּוֹר. הַתְּפַלֵּל יַחֲדֵי! אֲתָה יוֹדֵעַ, גַּם בְּקִשֵׁי תְּפִלָּה, וְגַם הַתְּפַלֵּל בִּיחִידוּת. כָּל זֶה הָיָה שֶׁהֵם הִבִּינוּ אִיזָה זְכוּת זֹאת, עַד שֶׁעָשׂוּ הַגְּרָלָה בִּינֵיהֶם – מִי יִזְכֶּה.

ה' יִשְׁמְרֵהוּ וַיְחַיֵּהוּ וְאַשֵּׁר בְּאֶרֶץ

לָכֵן כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵאֲתָנוּ צְרִיךְ בְּאַמְתָּ לְדַעַת שֶׁמִּצְוֹת בְּקוֹר חוֹלִים מִצְוָה גְּדוּלָה עַד מְאֹד. לֹא רַק זֶה, חו"ל גַּם מְבִטִּיחִים עוֹד כָּל מִינֵי הַבְּטָחוֹת. חו"ל אוֹמְרִים (נְדָרִים מ"א) שֶׁאִם בֶּן אָדָם מְבַקֵּר אֶת הַחוּלָה, יֵשׁ לוֹ גַּם שְׂכָר בְּעוֹלָם הַזֶּה – ה' יִשְׁמְרֵהוּ וַיְחַיֵּהוּ וְאַשֵּׁר בְּאֶרֶץ (תְּהִלִּים מ"א, א).

דוֹרְשִׁים חו"ל – "הַשֵּׁם יִשְׁמְרֵהוּ" מִן הַיֵּצֵר הָרַע. אִיזָה דְבַר גְּדוֹל זֶה! הֵייתִי לָךְ שְׂמִירָה מֵאִצֵּר הָרַע. מְבַטֵּיחַ לָךְ אֶלְקִים – יִצֵּר הָרַע כְּבָר הֵייתִי פָחוֹת מִתְלַבֵּשׁ עָלֶיךָ.

"וַיְחַיֵּהוּ" – יְחַיֵּה אוֹתָךְ מִן הַיֵּסוּרִים. אֲתָה כָּל הַזְּמַן שׁוֹמֵעַ כְּמָה צְרוּת יֵשׁ הַיּוֹם. כָּל יוֹם דְּבָרִים חֲדָשִׁים, זֶה לֹא נִגְמַר, כְּמָה אֲנִישִׁים סוֹבְלִים, כְּמָה צְרוּת מִתְחַדְּשׁוֹת כָּל הַזְּמַן. וְכָאֵן חו"ל מְבַטֵּיחִים לָךְ – יֵשׁ מִצְוָה שֶׁאִם תִּקְּים אוֹתָהּ, בּוֹרָא עוֹלָם מַחִיָּה אוֹתָךְ מִכָּל הַיֵּסוּרִים, מִצְוֹת בְּקוֹר חוֹלִים!

"וְאַשֵּׁר בְּאֶרֶץ" – אֲנִישִׁים מִתְכַּבְּדִים בָּךְ, זֶה כְּבוֹד בְּשִׁבְלֵם רַק זֶה שֶׁהֵם מְכִירִים אוֹתָךְ. אִיזָה דְבַר גְּדוֹל זֶה!

לָכֵן כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵאֲתָנוּ יוֹדֵעַ בְּאַמְתָּ לְתַפְּסֵת אֶת הַמִּצְוָה הַזֹּאת בְּשִׁתֵּי יָדַיִם, לְהַתְחַזֵּק בָּהּ מְאֹד. וְבֶן אָדָם, כְּמוֹ שֶׁהוֹכְרֵנוּ, זוֹכֵה לְהִנְצֵל מִדִּינָה שֶׁל גֵּיהֶנֶם.

הָיוּ צְדִיקִים, יוֹתֵר גְּדוּלִים, שֶׁהֵם הָיוּ כְּבָר נִכְנָסִים לְכָל מִינֵי מְקוּמוֹת שֶׁגַם הָיָה אֶסוּר לְהִכְנִס שָׁמָּה, כָּל מִינֵי מְקוּמוֹת שֶׁיִּצְדִיעוּ שֶׁהֵם מְקוּמוֹת שֶׁל אֲנִישִׁים מְצַרְעִים, מְקוּמוֹת שֶׁל אֲנִישִׁים חוֹלִים מְאֹד מְאֹד. הָיוּ נִכְנָסִים כְּדִי לְזַכּוֹת בְּמִצְוָה הַגְּדוּלָה הַזֹּאת.

לָכֵן אֲנִי חוֹזֵר שׁוֹב – כָּל אֶחָד בְּאַמְתָּ יִסְתַּכַּל בְּסִבְיַת שְׁלוֹ, מִי צְרִיךְ אִיזָה עֲדוּד, מִי צְרִיךְ אִיזָה טַלְפוֹן. אִם אֲתָה יִכּוֹל לְבָרֵךְ, תִּקְּים אֶת הַמִּצְוָה הַזֹּאת בְּשִׂמְחָה, בְּדַחֲלִיל וְרַחֲמִים, מִצְוָה גְּדוּלָה עַד מְאֹד.

חֲזוּקָה לְקִרְאָת יְמֵי הַשׁוֹבְבִים

אֲנַחְנוּ כָּל שְׁנָה מְזַכְרִים, שְׂמִתְחִילִים בְּשַׁבּוּעַ שֶׁל פְּרִשְׁת שְׂמוֹת אֶת יְמֵי הַשׁוֹבְבִים*. בְּרוּךְ הַשֵּׁם יְכִינּוּ, אַחֲרֵי חֲנֻפָה, שֶׁהָיוּ יָמִים כְּאֵלוּ גְּדוּלִים, יֵשׁ לָנוּ עֲכָשְׁנוּ עוֹד יָמִים גְּדוּלִים, יָמִים גְּדוּלִים מְאֹד. יְמֵי הַשׁוֹבְבִים, שֶׁאֵלוּ יָמִים שֶׁעִם יִשְׂרָאֵל יָרְדוּ מִהַיּוֹתֵם בְּשִׂיא הַמְּדֻרָּה, וְהֵם יָרְדוּ עַד שֶׁאֵלוּ תְּחִיתֵת, עַד שֶׁכְּבָר לֹא הָיָה הַבְּדֵל בֵּין יְהוּדֵי לְגוֹי. וּמִשָּׁם, בְּסוֹף פְּרִשְׁת מְשַׁפְּטִים, הֵם הִגִיעוּ לְשִׂיא הַמְּדֻרָּה שִׁיכּוּלִים לְהִיּוֹת, כְּאֵדָם הִרְאִישׁוּן לְפָנָי הַחֲטָא. שִׂיא הַמְּדֻרָּה!

לָכֵן הַיָּמִים הָאֵלוּ יָמִים מְאֹד מְאֹד קְדוּשִׁים. הַיָּמִים הָאֵלוּ נִזְכָּרִים מֵעַתָּה מְאֹד בְּרָאשׁוֹנִים,

* רָאִישֵׁי תְּבוּת שֶׁל הַפְּרִשְׁתֵי שְׂמוֹת, נִאֲרָא, בָּא, בְּשִׁלַּח, יִתְרוֹ מְשַׁפְּטִים. וְנִרְמַז בְּפִסּוּק: "שׁוּבוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

היו זוג שגרו פה בצפת, עשרים ושנים שנה לא זכו לילדים. ואחרי עשרים ושנים שנה הלכו לאיזה פרופסור, הפרופסור אמר שאין אפילו אחוז אחד שיזכו לילדים. אז הבעל אמר: "אם כבר אין אפילו אחוז אחד, אז זהו, אז אני רוצה ילדים", והתגרשו.

זה ספור אחד. ספור שני - היה איזה אחד שעבר תאונת דרכים קשה מאוד, וכלו התרסק, ולא ידעו אם הוא יכול לבוא בקהל השם מצד דיני פצוע דכא וקרותר שפכה. לא ידעו אם הוא יכול לבוא בקהל השם.

הלק לרב עובדיה ושאל אותו האם הוא יכול לבוא בקהל השם. אמר לו שיעשה בדיקות ויביא לו כמה אחוזים הוא יכול להביא ילדים לעולם. התברר שעשרים וחמשה אחוז הוא יכול להוליד, שבועים וחמשה אחוז הלכו לאבוד.

הרב עובדיה כתב תשובה ביביע אומר: מתר אתה בקהל. עם מי התחתן? עם זאת שיש לה עשרים ושנים שנה שאין לה ילדים. עם זאת התחתן! והרב עובדיה כותב בסוף התשובה: "וכבר שמעתי שנולדו להם שני ילדים". פלא פלאים! נולדו להם שני ילדים. זה עשרים וחמשה אחוז, זה אפס אחוז, אבל אחרי שהרב עובדיה פסק ש'מתר אתה בקהל' - "שמעתי שכבר נולדו להם שני ילדים".

עמל התורה גבוה מעל גבוה! לכן כל בן אדם מאוד מאוד יתחזק בשובבי"ם לנצל את הזמן.

חזוקה גדולה למעלת התפלה

דבר שני - התפלה. שובבי"ם צריך מאוד מאוד להתחזק בתפלה. חז"ל אומרים (ברכות לב ע"ב): "גדולה תפלה יותר מכל מעשים טובים שיש, שהרי אין לה גדול במעשים טובים יותר ממשו רבנו, ואף על פי כן לא נענה אלא בתפלה".

"גדולה תפלה יותר מכל הקרבנות!", אתה יודע איזה זכות זאת עכשיו? עכשיו יבנה בית המקדש, בן אדם מביא קרבן עולה, מביא שלמים, אתה יודע, מביא כמיות, מביא חטאות ואשמות, מביא את כל הקרבנות. תשמע, יש איזה אחד שמתפלל - הוא יותר טוב ממך. "אה, אל תגזים! אני הבאתי כמיות...", יש יותר טוב ממך. יש מדרגות אחרות ולפי רבי יוחנן במסכת מגלה* - גדולה תפלה יותר מן התורה. יותר מהתורה אפילו!

עמידה בנסיון בשביל תפלה בצבור

הבאתי לכם ספור מ'פרי מגדים'. לא מרחוק, מפה. הוא לא רוצה שאני אגיד את השם שלו, אבל אני מספר לכם את הספור. אני אומר לכם, זה נפלא מאוד. איזה נסיונות אנשים עומדים! וגם רואים כמה בורא עולם משלם על הנסיון!

יש פה איזה יהודי אחד, ספר לי: "אם אני מתפלל תפלת שחרית בצבור אני מפסיד שלש מאות שקלים כל יום. כל יום! ולכן תקופה ארצה התפללתי ביחיד. פרוש - במשך חדש אני מפסיד שלש מאות שקלים על תפלה בצבור. ובמשך שנים התפללתי ביחיד", כך הוא אמר.

לפני אולי איזה חדש, משהו כזה, אומר: "קבלתי על עצמי - לא אכפת לי מכלום, אני מתפלל רק בתפלה בצבור!". והוא התפלל תפלה בצבור, והוא אמר: "ואני יודע, כל יום אני לוקח שלש מאות שקל וזורק אותם. אבל אמרתי - תפלה בצבור זה רוח גדול".

הוא ספר: "אשתי עובדת באיזה בית ספר, ואנחנו כל שנה מתקשרים, אנחנו רוצים שיהיה לנו ותק ותקן וענינים, אני לא יודע מה. שבועים אחרי שקבלתי על עצמי, פתאום מתקשרים משרד החינוך. הבקשה התקבלה, פתאום! את זכאית לתקן, זכאית לתקן, זכאית... קבלנו משכרת של אשתי עוד שלש מאות שקלים!"

הוא ספר לי את זה, ספור שקרה לפני פחות מחדש, פה בתוך פרי מגדים. דבר ראשון - הנסיון הוא גדול מאוד, אבל בורא עולם משלם על נסיון.

לא נגמר! לפני שבוע, הוא אומר לי, לפני שבוע משהו הציע לו איזו הצעה שכל חדש הוא חוסך ארבעת אלפים שקל, על איזה רעיון שהוא נתן לו. אמר אותו אחד: "אני לא יודע מה, פתאום זה נפל עלי, כל זה על המסירות שמסרתי את נפשי על התפלה".

לכן בתוך ימי השובבי"ם, הא"ב שלנו זה שני דברים: אחד - שבן אדם ימסר את עצמו על למוד תורה, גבוה מעל גבוה. ודבר שני - תפלה, משהו שאי אפשר לתאר אותו, מה בן אדם יכול לזכות על ידי תפלה.

הכח של קריאת שמע שעל המטה

כמוכן שלגבי ימי השובבי"ם יש עוד דברים, ודאי שיש עוד דברים. בן אדם צריך ללכת למקוה, בן אדם צריך לזכות לקרא קריאת שמע שעל המטה. כל החטאים, כל הפגמים שאתה מכיר, כלם אפשר לתקן אותם. אבל אתה יודע, זה כמו אוטו אחרי תקוה. אתה יודע, זה אחרי תקוה, זה לא חדש.

הדבר היחיד שהופך את הבן אדם להיות חדש, לא שחטא ותקוה, אלא שלא חטא בכלל - זה קריאת שמע שעל המטה. קריאת שמע שעל המטה כאלו לא חטא בכלל!

לכן אדם בתוך ימי השובבי"ם האלו יתחזק מאוד. ימים מאוד מאוד קדושים, אפילו שלא מרגישים, אבל ימים קדושים מאוד. ככל שהגלות הזאת היא גדולה מאוד, ככה השפע שיוצא מלמעלה על כל התחזקות הוא גדול עד השמים. כל אחד יראה להתחזק בעצמו, לפתח לעצמו דף חדש, חיים חדשים. והשם יעזורנו על דבר כבוד שמו, אמן ואמן.

* ארחות ישר, לר' חיים קניבסקי, על פי משמעות הגמרא במגלה ע"כ א"א.

אין הרבה דבורים על זה. כי באמת הימים האלו זה לתקופה האחרונה. וככל שהגלויות יורדות יותר למטה, כל דבר שאדם עושה - יש יותר נחת לבוא עולם מכל המעשים שלו.

ולכן כותב המכתב מאלוהי: מה בורא עולם מחכה? תביא את המשיח היום! מה אתה מחכה, שיהיה יותר טוב? הרי בפעל נהיה רק יותר רע, אין יותר טוב! אם אתה מחכה ששנה הבאה יהיה יותר טוב, בסדר, אז תחכה לשנה הבאה. ואתה יודע, כל שנה יש ירידת הירדות, ועוד ירדה, ועוד ירדה, אז למה אתה מחכה? תגמר עם זה עכשיו!

אומר המכתב מאלוהי: אתה צודק, באמת כל שנה יש ירידת הירדות. אבל דבר אחד אלקים מרויח - שפעם, בשביל שיהיה קדוש השם, היו צריכים להפך את העולם כדי לזכות לעשות קדוש השם. היום, מכל תנועה שיהודי עושה זה קדוש השם. זה מה שאלקים מרויח.

לכן בשובבי"ם, כל אחד יראה מאוד מאוד להתחזק. יפתח לעצמו דף חדש - עוד פעם חיים חדשים, תפלה חדשה, למוד חדש. מה שהיה - נגמר. מתחילים מהתחלה עכשיו, לכן כל אחד יתחיל לעצמו דף חדש בחיים שלו.

החזוקה הגדולה ביותר - למוד התורה

והחזוקה הגדולה ביותר, הכי מטה, הכי מקדש, אין יותר מזה בעולם! לא היה, גם לא יהיה - זה רק למוד תורה. אין יותר גבוה מזה. כל מה שתשמע, כל מה שיאמרו לך - זה אפס מאפס לעמת למוד תורה.

למוד תורה זה הגבוה ביותר שיכול להיות. מתקן את הבן אדם, מטהר אותו, מקדש אותו. כל למוד, לא משנה מה, שאתה זוכה ללמוד תורה - אין יותר גבוה מזה. תלך למקוה, תטבל תר"ג טבילות, תעשה מיליון גלגולי שלג - זה לא שווה מלה אחת בתורה! זה לא מלה אחת בתורה! זה גבוה, גבוה!

כמו, אנחנו עטופים בלמוד תורה, ולכן אין לנו יחס לזה. זו הבעיה שיש לנו - בגלל שאנחנו עטופים בזה, ורגילים לזה, אז אין לנו יחס לדברים האלו. אבל זה גבוה! מאוד מאוד גבוה!

רבי שמעון היה אומר (זהו וינקרא נב): "מאן דקריב לאורייתא קריב לקודשא בריך הוא, מאן דרחיק מאורייתא רחיק מקודשא בריך הוא". מי שקרוב לתורה, קרוב לבורא עולם. מי שרחוק מהתורה, ולא משנה מה הסבה עכשיו, רחוק מהקדוש ברוך הוא. רחוק, רחוק!

אין משהו אחר! אין מה שמטהר את הבן אדם, את כל הפגמים שלו, את כל מה שיש. אלא מה, יש לנו בעיה. הרב יעקבזון מדבר על זה הרבה - הסבה לזה היא שאנחנו 'עטופים' בזה, ואין לנו ערה. בגלל שאנחנו כל הזמן נמצאים ליד זה, כל הזמן נמצאים מסביב לזה, לכן אין לנו ערה לדבר הזה.

אבל זה דבר יקר שאי אפשר לתאר אותו. תחשב שכל חיי העולם הזה - זה לא קורת רוח למעלה. קורת רוח למעלה - זה כל חיי העולם הזה, וכל חיי העולם הבא שלמעלה - זה שעה אחת פה של למוד תורה. כל חיי העולם הבא שיש לה למעלה - זה שעה אחת פה של למוד תורה ומעשים טובים.

פה, פה! זה הגבוה ביותר! ולכן הא"ב שלנו, כשאתה מדבר אתי על תשובה - תתחיל ללמוד תורה. זה לפני הכל, לפני הכל! שבן אדם באמת ישב וילמד, ינצל את הזמן, שהזמן שלו יהיה מנוצל יותר גבוה מהכל.

הרב עובדיה מברך בזכות יביע אומר חלק ט'

ספר איזה יהודי אחד. הלכתי לרב עובדיה, כך הוא אמר, שש שנים לא היו לנו ילדים. הלכתי לרב עובדיה לבקש ברכה, והרב עובדיה אמר 'בעזרת השם שנה הבאה תזכה לילד'. עבר שנה, לא זכינו לילדים. הלכנו שנה הבאה, אני ואשתי, הרב עובדיה ברח אותנו שנוקה לילדים - לא זכינו. ארבע שנים הלכנו לרב עובדיה, כל שנה הרב עובדיה אמר "שנה הבאה, שנה הבאה" ולא זכינו.

בשנה הרביעית, עברו עשר שנים, נכנסנו לרב עובדיה אני ואשתי, בכינו שם. הוא מספר, בכינו, אמרנו לרב עובדיה: "אנחנו לא יוצאים פה מהחדר עד שהרב לא יבטיח לנו שנוקה בהבטחה שנה הבאה בן". הרב עובדיה אמר: "מה, אני אלקים שאני יכול להבטיח הבטחות?" "אנחנו לא יוצאים מפה!"

הרב עובדיה אמר למשמע שלו: "תביא לי יביע אומר חלק ט'". זה בדיוק היה יביע אומר שהוא סים לכתב. הרב עובדיה הניח את הידים שלו על היביע אומר ואמר: 'רבנו של עולם, עמלתי על הספר הזה חידשים ושנים, בעמל התורה גדול מאוד מאוד. יהי רצון שזכות עמל התורה יזכה את הזוג האלו לילדים".

ככה הרב עובדיה ברח אותם ואמר: 'בעזרת השם בשורות טובות'. ובאמת שנה לאחר מכן נולד להם ילד. ובספור שקראתי נולדו להם אחר כך תשעה ילדים. זה היה מתאים בדיוק ליביע אומר חלק ט'.

כח פסיקת ההלכה של הרב עובדיה

ובנוסף, ביביע אומר חלק ט' יש שם ספור על צפת. ספרנו אותו פעם אחת, על איזה זוג שגרו פה בצפת, אני לא מכיר אותם, אבל הרב חגי יהודה, הוא אמר לי שהוא מכיר אותם, ושגם אני מכיר אותם, רק לא יודע שהספור הזה הוא עליהם, הוא לא ספר לי מי אלו.